

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 > — >

Negyedévre . . . 1 > 50 >

Egy hónapra — > 60 >

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 > — >

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — > 80 >

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 > — >

Negyedévre . . . 2 > 50 >

Egy hónapra 1 > — >

Egyes szám ára 4 kr.

A hazugság.

A világ minden gonoszságának ős szülőanyja a — hazugság. A paradicsombeli kígyó azzal csábította az első bűnre Évát, hogy azt hazudta neki: olyan leszesz, mint az Isten, mindent fogsz tudni.

A liberalismus, oly értelemben véve e szót, amilyenné újabban átvedlett, — igen, a mai liberalismus maga egy hazugság s hazugságból táplálkozik.

Kivált e liberalismus vidéki sajtója!

Költ, kitalál, ráfog, rágalmaz, félrevezet, amit, elhallgat . . .

Nem tanul semmit, de tudást fitogtat mindenben; — nem hívja senki, de fogadatlan prókátor mindenütt; — nem értesült semmiről, de már tényül adja a tudósítást; — nem követ semmi morált, de hatalmasul ítél elevenek és holtak felett.

Létalapja, tápláló eledele, éltető levegője a taktika. A köpenyeg a szél iránya szerint akár percenkint változik; a pillanatnyi érdek szolgálatára készen állnak a jelszavak; százszor elcsépett, de mindig visszatérő hangzatos mondások; mind untalan előkerülnek a tanult világ előtt rég megczáfolt, de a fanulatlan tömeg szemében még mindig valóknak tartott híres történelmi tények.

És merüljön fel bármilyen kérdés, kerüljön szőnyegre akármilyen ügy és merjen hozzászólni a liberalismuson kívül bárki más, de nem az ő szája ize szerint, pláne az ő féltett husos fazekához közelitve; akkor azok a hangzatos jelszavak, nagyképi szólások, gyűlöletkeltő történelmi tények egymás után mindannyiszor mindannyian felvonulnak a küzdő tere, »szeldesik a levegőt, villog-dörög a hadi környék.« S a türelmes publikummal, mely fájdalom, nagyobb részében már csak az ily tisztátalan forrásból fakadó és táplálkozó sajtó-irodalomból meríti mai nap minden tudományát, meg van reptatva a régi leczke.

Csak rágalmazni merészen! valami mindig csak ragad.

Ezen átvedlett liberalismus további természetes nyilvánulása a követkézetlenség. Ami az egyik politikai pártnak szabad, azt a másiktól megtagadja. Ami az egyik társadalmi osztályban dicséretes, az a másokban kárhozatos. Ami Calvin, Luther követőinek megengedhető, az a katolikusoknak megtiltandó.

És övé a monopólium! Csak az igaz, csak az jó, szép és hasznos, amit ő igaznak, jónak, szépnek és hasznosnak hirdet. Csak ő tudja szeretni a hazát, ő tudja gondozni a népet, csak ő képes előteremteni eszközeit a boldogulásnak ezen a földön és túl e földi léten; mert paragrafusokat gyárt már a lelkiismereti szabadság számára is; saját találmányu keretekbe igyekszik szorítani a hitbeli meggyőződést; csak ő akar elismerést osztogatni polgári, társadalmi és politikai téren a vallásos meggyőződésből folyó következményeknek.

És nem hisz. Nem hisz a más hitében, meggyőződésében, szándéka tisztaságában, tervei önzetlenségében. Mert valószínűleg nem hisz önmagában és önmagának sem.

Összekötő kapcsa az anyagi érdek. Nem egy önfeláldozást követelő magasabb eszme, nem valami önmegtagadásal járó törekvés magasabb, távolibb cél felé, nem közhaszon vagy az összesnek dicsősége akár az egyesnek rövidségével; hanem a számító önzés, az érdekhajszja, az egyesnek pillanatnyi haszna akár a tömeg messze kiható kárával.

És mindezek szülő anyja a hazugság.

Azért fején találta a szegyet néhai jó Deák Ferencz, azt az egy szabályt állítván fel a sajtó számára: hazudni nem szabad!

Micsoda ósdi, naiv, középkori felfogásu ember is volt az a szegény »öreg ur!« De nagyot nézne, ha most olvasná a liberális lapok nyilatkozatait, gyártott

eredeti tudósításait, táviratait pl. a most lefolyt képviselő-választásokról.

Ezekre is elmondhatná, amit egyszer az országházban a liberális pártra mérgesen visszatekintve mondott: Az ördög a ti vezérek! . . .

De kár, hogy annyira szaván fogta az a rossz szellem.

Kérvény a magyar katonai akadémiaért.

A képviselőház kérvényi bizottsága szombaton tárgyalta Szentés városának kérelmét a magyar katonai akadémia tárgyában. Nemzeti követelményről lévén szó, Szász Károly előadó az 1867. XII. törvényezikkből merítette argumentumait, amelyek szerint a kiegyezés szellemével sem fér meg Szentés városának nemzeti érzületből eredő kérelme. Várady Károly és Nánássy Ödön támogatták Szentés kérelmét, kifejtve, hogy a függetlenségi és 48-as párt programját ugyan nem elégti ki, de egy lépéssel közeledik az önálló hadsereghez. Br. Bánffy Dezső miniszterelnök és br. Fejérváry Géza honvédelmi miniszter felszólalásai után a bizottság megállapodott abban a javaslatban, hogy a kérvény pártolólá adassék ki a kormánynak.

Nyilatkozat.

Zichy Nándor és Esterházy M. M. grófok a »Fejérmegyei Napló« 15-ik számában »A néppárt programja« ezimén nyilatkozatot tesznek közzé, melyet a jó ügy érdekében a következőkben közlünk:

A lapok a néppárt programját és vele egyéniségünket megtámadni, gyanúsítani és kisebbíteni igyekeznek.

Legelőször is úgy állítják oda a január 28-án és 29-én megállapított programot, mint a mi multunkkal való szakítást, új állásfoglalást. Ez helytelen.

A mi programunk ma is az, ami volt: a kormány egyházpolitikájának rosszalása. Mi ma is a magyar államot történelmi alapján, a kereszténység elvei alapján szolgáljuk. Alkotmányunkhoz, koronás királyunkhoz, egyházunkhoz törhetlen hűséggel ragaszkodunk. Ez az értelme a néppárt programjának.

A mi programunk nem gyűlölet másképp hívők iránt, nem antiszemitizmus, nem a tőke, sem a birtok megtámadása; az a jog és igazság, a méltányosság programja, a keresztény szeretet, mely annál nagyobb, mennél ügyefogyottabb, mennél szegényebb az, akit felkarol.

A mi programunk nem megtagadása a

haza, nem a magyar nemzet hő szeretetének, de igenis ezen szeretetbe való befoglalása a haza minden polgárainak.

Ez az út, a melyen ezen programot érvényesíteni törekszünk, ugyan az az út, a melyet eddig is követtünk: az alkotmányos jogok törvényes gyakorlata; meggyőződésünk leplezetlen kifejezése, melyet egy félszázad lefolyása alatt követtünk; az alkotmányos jogvédelem, a nép akaratának meghamisítása elleni tiltakozás; meggyőződésünk leplezetlen kifejezése.

Ime a néppárt programja: a ki abban mást keres, határozottan téved.

Mi más útját a boldogulásnak nem ismerjük. Adja Isten, hogy ezen az úton találkozzunk!

Zichy Nándor gróf.

Esterházy Miklós Mórész gróf.

Állami anyakönyvvezetés.

Megkaptuk a belügyminiszternek az 1894. évi XXXIII. t.-cz. 3. §-a alapján az állami anyakönyvek életbeléptetése iránt kiadott s a törvényhatósági közigazgatási bizottságokhoz küldött két rendeletét, melyeket az alábbiakban közlünk:

I.

Az anyakönyvi kerületek székhelyei.

9500/H. sz. M. kir. belügyminiszter. — Körrendelet valamennyi vármegye közigazgatási bizottságának.

Az állami anyakönyvekről szóló 1894. évi XXXIII. t.-cz. 3. §-a az anyakönyvi kerületek megállapítását, elnevezését és székhelyök meghatározását, a bizottság meghallgatásával reám ruhazza.

Felhivom emélfogva a közigazgatási bizottságot, hogy a vármegye területének anyakönyvi kerületekre való beosztása, valamint az anyakönyvi kerületek elnevezésének és székhelyének meghatározása iránt, az alábbiak pontos betartása mellett, legkésőbbben f. év márcz. hó 31-ig javaslatot terjeszzen elém.

Az anyakönyvi kerületek általában kétfélék lesznek. Olyanok, a melyek csak egy községből állanak s olyanok, melyek több községből csoportosítottak. Annak megítélésére nézve,

hogy mely községek alkothatnak önállóan anyakönyvi kerületet s melyeket kell másokkal csoportosítani, a helyi viszonyoknak lényeges befolyása van ugyan, mindazonáltal a beosztás megállapításánál követendő elvekül a következőket közlöm a közigazgatási bizottsággal.

Rendezett tanácsú városok kivétel nélkül, a nagyközségek túlyomó nagy részben alkalmasak arra, hogy önmagukban képezzenek anyakönyvi területet.

A kisebb községeknek anyakönyvi kerületekre csoportosításánál szem előtt tartandó, hogy a kerület községei lehetőleg közel fekszenek a kerület székhelyét képező községhez, hogy a kerület lakosainak száma a 3000 lélekszámot lehetőleg túl ne haladja, hogy 34 községnél több szükség nélkül ne csoportosítottassék, hogy a körjegyzőségi kerületek a beosztásnál lehetőleg szem előtt tartassanak és hogy oly községek csoportosítottassanak egybe, melyek közlekedés dolgában a székhellyel lehetőleg előnyös összeköttetésben vannak. Fontossággal bír az is, hogy a lakosságnak a lehetőség szerint ne kelljen messzebb mennie az állami anyakönyvi kerület székhelyéig, mint a mily messzeségben találta eddig felekezeti anyakönyvvezetőjét.

A több községből csoportosított anyakönyvi kerületben lehetőleg az a község jelölendő ki, mint a kerület székhelye, mely legjelentékenyebb a csoportosított községek között.

Fontos szempont a székhely kijelölésénél az is, hogy a lakosság ugyanazon a helyen, a hol az állami anyakönyvet igénybe veszi, avagy közel ahhoz, az egyházi szertartást is teljesíthesse.

Midőn tehát a közigazgatási bizottságot felhivom, hogy a jelzett szempontok figyelembe vétele mellett a vármegye községeinek anyakönyvi területekre beosztása iránt javaslatot készítsen, 1/, 2/ és 3/ alatt mellékelem azon kimutatás-mintákat, melyek formájában a javaslat elem terjesztendő. Ezen kimutatások nemcsak a javaslatba hozandó anyakönyvi kerületi beosztás feltüntetésére, hanem arra is szolgálhatnak, hogy szemléltető alakban tartalmazzák azokat a főbb adatokat, melyek a beosztás megállapításánál kiváló figyelembe vételt igényelnek. A mennyiben a kimutatásokban foglalt adatokon kívül a javaslatba hozandó anyakönyvi kerületi beosztás indoklására egyéb körülmények előadása is szükséges, foglalja azokat a közigazgatási bizottság kísérő jelentésébe.

(Ezután az egyes kimutatások rovatainak kitöltésére vonatkozó részletes utasítások következnek.)

Lapszemle.

Budapest, 1895. február 10.

A Magyar Állam »A helyes készülődés« című vezércikkében arról értekezik, hogy hazánkban a katolicizmus, mely első apostoli királyunk óta uralkodó, jobban mondva államvallás volt, arra jutott, hogy megtámadott jogaiért küzdeni, hitelvein és lelkiismereti szabadságán ejtett sérelmei ellen magát védeni kénytelen. Küzdelme csak alkotmányos úton mozoghat. Saját hithű fiaiból kell toboroznia seregét, de a többi felekezettűket is szívesen látja táborában. A felvonulás most történik. Párt alakítása nem elég, hanem azt nevelni, fegyelmezni kell, s a hűségben megingathatlanná tenni. Az ellenfél kifogyhatatlan a fogások, ámitások, ijesztések és erőszakoskodások kigondolásában. Tehát a főtendő a körök, társulatok és egyesületek alkotása, tagjainak nevelése és a keresztény szellemű sajtó felkarolása. Tegnap összetoborzott sereggel sem lehet már ma csatába bocsátkozni. De azért az esetleges sikertelenség sem ok az elcsüggedésre.

A Hazánk az igazságügyi költségvetés alkalmából a párbajmánia ellen kel ki, melyet a legnagyobb előítéletek tartanak csak fenn. De nincs állam, hol a párbajt oly enyhén és felületesen büntetnék, mint nálunk. A párbaj nálunk sem jogi sem ténybeli becsületességnek nincs minősítve s ez által a becsület reparálásának türt eszköze. Ezen változtatni kellene. A katonaság — társadalom szellemének nem szabad uralkodnia a polgári társadalom közszellemén. Ezt pedig csak úgy küszöbölhetjük ki, ha a közfelfogás nem a sértettet, hanem a sértőt tartja becsületlennek. Az igazságügyi tüzérség tárgyalásánál föl kellene vetni ezt a kérdést. Ez a beszéd egy nagy humanus cselekedet volna.

A Nemzeti Ujság »A liberalizmus végnapjai« című cikkében Klebelsberg, Abrányi, Lukácsiu, Kaas, Lepsényi és Zarándy eseteiből kiindulva konstatálja, hogy a liberálizmus a kormányzás azon állapotához jutott, hogy akik a kormány politikája ellen kikelnek, börtönbe vettetnek. Ezek a perek jellemzik az ország közállapotát. A Metternich és Bach korszakokban is így volt. Az esküdtek és bírók dolga a dűledező liberálizmust támogatni, mely nem tűrheti a szabadságot. Azért nem, mert kifogyott az igazságból, s erkölcsi tekintéllyel nem rendelkezik. Hozzáértő, s reánk nézve biztató remény, hogy ez már a végső kétségbeesés munkája.

A Nemzet »Győzhetlen hatalom« című vezércikkében a neppártot tárgyalja. Gunyosan

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Mit tartalmaz a nagyváradi Ipolyi-muzeum?

II. A képtár.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

A sok más »látványos« daczára is, reméljük megakadt a m. t. közönség szeme azon a két tájfestményen, amely a bálteremnek legszébb és legértékesebb része közé tartozott: és ha az ifjabb nemzedék nem is a tisztos koru, évszázados gobelineket találta a legérdekesebbnek e muzeumbálon, hisszük, hogy sokan tekintettek föl tisztelettel, elismeréssel az ódon megtépett zászló selymére a németalföldi szövőművészet remekeire, sőt talán még azt a bizarr egyiptomi sylvus zsölyvét, azt a préselt bőrszékét is méltatták egy pillantásra, melyet egytől-egyig »nagy épületektől« évszázados korú tisztos társaságból kerültek a »fin de siècle« ifju világába. Nos, ha a szegény öregek nem törődve az idő zordonságával egy esetleg beállható, s tekintettel korukra mindig kétes baleset veszedelmével, tiszteletreméltó bátorsággal eljöttek e bálra, hogy annak díszét, érdekes voltát emeljék: megérdemlik, hogy legalább bál után velük is foglalkozzunk.

Nos tehát az öregek, már mint a festett képek, mert hiszen a képtárról akarunk be-

* De nem puderezett.

szélni, szép számmal vannak. Az Ipolyi-muzeum nem kevesebb, mint 521. darab képet, nagyobb részt olajfestmények, foglal magában és így mennyiség tekintetében csaknem eléri a híres esztergomi Simor-képtárt. Azt hisszük, legalább amennyire futólagos tanulmányozás után ítélnünk, azt hisszük, minőség tekintetében sem áll nagyon az ország harmadik képtára mögött. Mikor a bécsi híres képtárt Savoyai Jenő rokkó palotájából, a szép, kecses, de ilyen célra nem elég világos Belvedereből a Ringen pompázó nagy kupolás udvari muzeumba költöztették s ott a fényben uszó termekben fölállították, szakértők előtt is emelkedett a híres képtár tekintélye: »Erst jetzt kommen die Bilder zur vollen Geltung« ismételte ő felség a gyönyörű termekben járkálva. Mi is csak akkor tudnók igazán mennyit ér az Ipolyi-képtár, ha egy szép tágas (nem olyan kis kioszk-nagyságu) épület, világos termeiben látnók azt. — Ott hever a porban a képek egész halmaza, a székesegyház baloldali emeleti folyosóján, négy, a templom hajója fölött nyílt szobában. Igazán heverő gyöngy ott lenn a tenger fenekén. A XIV., XV. és XVI. századbeli német festőművészet van képtárunkban leginkább képviselve. Gyarló anatómiával, színézzel, perspektívával, de sokszor igen meleg, mély érzéssel, merész, naiv vagy bizarr fantáziával festett alakok, tájak világa ez. Az esztétikának bizony sok, sok mondanivalója lenne hozzájuk, de a régész, a történetkedvelő, a jelmez-tanulmányozó annál nagyobb tetszéssel és érdekléssel legéltetné rajtuk szeméit. Az esztétikus az amateur itt is mint egyéb képtárakban az olasz iskola termékeit keresi. — Bizony

abból nem nagyon sokat mutathatunk föl, de van egy köztük, amely némileg kárpótolja a hiányt. Ez a 8. számú kép, Passarotti műve a XVII. századból. A Boldogságos Szület ábrázolja a kis Jézussal és Jánossal, s még két szenttel, csak nem teljes életnagyságban, de csak térdig.

Mennyi szeretet, báj sugárzik a Szűz anya tiszta arcáról! És az a kis Jézus a maga szeretetreméltó kedves, naiv öntudatosságával! Mély hódolat, szűzi szemérem Sz. Katalin arcán, esdeklő könyörgés a kis Ker. János nagy szemében. Az egész képen az az összhang természetesség, melegség és a mellett az az igazi vallásos ihlet, a mely a régi olasz festészetben úgy meg szokta ragadni az embert. Sok érzéssel, ihlettel van Frater Huetter képe is megfestve, a szent család 9. szám, 1765-ből. Megjegyezzük, hogy a német XIV., XV. és XVI. századbeli festmények fára, az olasz képek vászonra vannak festve.

(Vége következik.)

Apróság.

Gyermeki szeretet. — Igaz az Csiriz uram, hogy a maga apja író?

— Igaz biz' a!

— Hát aztán maga miért lett eszmadia?

— Gyermeki szeretetből; mert ha eszmadivá nem lettem volna, az apám... meztláb járhatna.

azzal kezd, hogy Deák Ferencz és Andrassy Gyulával megszokadt a nagyok sorozata s következék Zichy Nándorral a folytatás. Azután így elmélkedik. A liberális évtizedeken át küzdött, hogy a nemzet intelligenciájának egységbe olvasztását s állandó összeforrasztását eszközölje. Azelőtt nyolcz századon keresztül a gentry volt a nemzet vezére, s megoldván feladatát visszamerült a nemzet nagy tengerébe. Ekkor a nemzeti értelmiségre hárult a további feladat, de előbb önmagát kellett rekonstruálnia. Hogy nemzeti egységet létesíthessen, a maga egységét kellett létesítenie. S hogy egy hatalmas nemzetet és államot alkothasson, előbb magának hatalmassá kellett válnia. De soká meg volt oszolva pártok, felekezetek és osztályérdekek szerint. Az egyházpolitikai program hatalmas lendületet adott a közszellemnek és az egység megvalósításának (!) Ime a teljes összeforrasztás Zichy Nándornak és a néppártnak köszönhető (!) A legutóbbi választások levonták a leplet a néppárttól. Ez fenyeget mindenkit és mindent. (Főleg a liberálismust és ennek önző érdekeit!) Mint a szocializmus és anarkizmus előfutára fenyegeti a tulajdonost (!) Fenyegeti nemzeti érdekeinket a nemzeti eszme helyére a felekezeti eszme helyezve (!). De leginkább fenyegeti a parlamentarizmust (!). Ha a néppárt számos jelöltjei megválasztatnának, parlamentarizmusunk és párt viszonyaink a legnagyobb zürzavarba jutnának (!). Ebből nagy veszélyek támadnának a magyar politikára és a magyar nemzetre (!) De szerencsére ez nem fog sikerülni, mert a választásokig elkészül a nemzeti értelmiség egysége (!). S a magyar értelmiség fuziója létesíteni fogja a pártok fuzióját, mely meg fogja menteni az országot (!). S mindezekre a liberálismust Zichy Nándor és a néppárt segíti (!).

A **Magyarország** szerint a legutóbbi választások azt bizonyítják, hogy az ellenzéki szellem hanyatlóban van. Ezt pedig az okozza, hogy az ellenzék egy része paktál a kormánnyal. Az ilyen paktálás pedig a történet tanúsága szerint zsarnokságra fog vezetni, mert ha a hatalmat nem ellenőrzik, az mindenre képes lesz idővel.

A **Pesti Napló** szerint az egész ország kíváncsian várja az Apponyi székfoglalóját a Kisfaludy-társaságban, melynek czime a politika és eszhetika. E két fogalom nagyon összeillő, de korunkban nagyon távol állnak egymástól, mert most nem az idealismus, hanem az önző célok az uralkodók.

A **Budapesti Hírlap** szerint a király a Bánffy-kormányt feltételeket szabott. Ezek: a 67-es alapon álló pártok fuziója, az egyházpolitikai törvények kiméletes végrehajtása, a felekezeti néküliségi javaslat elejtése, a nemzeti agitáció megszüntetése. Bánffy ezekre vállalkozott is, de alig hihető, hogy végrehajtsa azokat a nélkül, hogy az ország sérelmet ne szenvedjen.

A **Pesti Hírlap** szerint Magyarország tetén jelenleg négy nagy fekély rágódik: az oláh izgatás, az agrár kérdés, a néppárt megalakulása s legfőképen a szocializmus. Mind a négy megsemmisüléssel fenyegeti a magyar nemzetet; azért tehát érelyesen kell mindenik ellenében fellépni, sőt még esetleg kivételes törvényekkel is elfojtani, ha másképp nem lehet.

A **Magyar Hírlap** az Apponyi beszédével foglalkozik, melyet székfoglaló gyanánt fog tartatni a Kisfaludy-társaságban. Apponyi nagy ember, nagyra van hivatva s így nagy érdeklődéssel várhatjuk e beszédében kifejtendő elveit.

Az **Egyetértés** a néppárt ellen támad s felsorolja, hogy mi fogja e párt biztos bukását előidézni.

A **Pester Lloyd** abból az alkalomból, hogy Gyulai Pál meggyógyult s ismét elfoglalta elnöki székét a Kisfaludy-társaságban, vázolja Gyulai eddigi irodalmi és politikai működését s dicséretekkal halmozza el.

A **Neues Pester Journal** „Vallás, tudomány és szocializmus” czim alatt, hosszabb fejtegetések után oda jut, hogy a szocializmus veszélyeivel szemben, az emberiség kezd a valóság felé hajolni, mintha a tudomány is nem volna elég a bajok orvoslására.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Február 11.

Elnök: Berzeviczy Albert. Jegyzők: Molnár Antal, Bartók.

Miniszterek közül jelen vannak: Erdély, Wlassics.

Napirend előtt az elnök bemutatta az új miniszterek mandátumairól az igazoló bizottság jelentését, amelynek alapján a szokásos 30 nap kikötésével, mind az öt mandátum igazoltnak mondatott ki. A minisztereket ezután besorozták az egyes osztályokba. Következett a napirend.

Az igazságügyi költségvetés.

Erdély Sándor miniszter válaszol a vita során az ellenzéki részről fölhangzott kifogásokra s ezek közt elsőbbsen a jó, gyors és olcsó igazságszolgáltatást hangoztatta, amelyet már nem lehet olcsóbbá tenni; az után a táblák decentralizációjának hasznát fejtegette s azt hogy a táblák által hozott ellentétes határozatokat, miként hozzák összhangba. Össze vissza különben 32 határozatot hozott a tábla, a kuria pedig csak 3-at. Ez is a jogegység bizonyítása. — Decentralizáció előtt 30—40 ezer közt mozgott a restancia, most 14—17 ezer. A második foku bíróság már kurrensben van. A restanciák közül 8000 a budapesti. A bírói függetlenség nincs veszélyeztetve, ezt ő, kinek 25 éves bírói gyakorlat van a háta mögött, megérzeni. Zsitvay ügyben kijelenti, hogy a vizsgálatot már elrendelte megfelelő megtorló intézkedések iránt. Uralkodó család házasságára nézve átvett Szilágyitól egy javaslatot, de még nem olvasta.

Házassági jog életbeléptetésére nem szükséges se rendelet, se törvény, mert magában a törvényben meg van az életbeléptetés módja és ideje határozva. Házassági perrendtartást modernnek akarja, de úgy tartja, hogy egyelőre nélkülözhető. Kuriai bírások javaslatával szemben felelőssége csak miniszterségével kezdődik. Kemény Pál határozati javaslatára megjegyzi, hogy azt fölösleges elfogadni, mert az abban kért dolog benne van az ő programjában is. — Issekutz javaslatát visszavetni kéri.

Latkóczy Imre röviden válaszol az ellenzéki szónokok által felhozottakra.

Ezután **Issekutz** Győző fejtegette a miniszter nyilatkozatainak elégtelenségét, különösen a magánjog kodifikációjára, a sajtótörvény revíziójára nézve. — Hosszasabban beszél a táblák restanciáiról, Ábrányi pöréről, azután Horváth Gyulával polemizál.

Erdély miniszter ismételt felszólalása után, a Ház általánosságban elfogadta a költségvetést. Kemény Pál és Issekutz határozati javaslatait pedig mellőzte a többség. (Közbevetőleg megjegyzem, hogy Erdély miniszter Issekutz kérdésére kijelentette, hogy Perczel miniszter párbaj ügyét nem fogja megakadályozni.)

Részletes tárgyalás. A dologi kiadások tételénél **Polónyi** kijelentette, hogy az uralkodó család házassági jogának rendezése oly közjogi kérdés, amelynek meg nem oldása a közjog sérelme. A szónok többször fogja sürgetni a minisztert. Ezt fogja tenni a katonai büntető törvénykönyv dolgában is; a házassági jog végrehajtására mondott miniszteri nyilatkozatot pedig értelmetlennek minősíti. A házassági pörös eljárás ügyében kimutatja, hogy Erdély miniszter ellenkezésre jutott Erdély államtitkárral. A Ház a tételt megszavazta. Az elnök az ülést öt perczre felfüggeszti.

(Szünet alatt Bánffy miniszterelnök Horánszky Nándorral az ülésterem felső sarkába ült és ott hosszasan beszélgetett. A fuzió! a fuzió! — hangzott a szélsőbalról.)

A kir. kuria tételénél felszólalt: **Mérey** Lajos és adatokat olvas föl arról a nagy mértékű restanciáról, amely a kuriánál a bírák csekély száma miatt tapasztalható. Kifejtí, hogy balga hit azt várni, hogy a sommás eljárás megfogyasztsza a kuria restanciáját.

Erdély miniszter elismeri a kuria restanciájának felszaporodását, de hangsúlyozza, hogy a kuriai bírák 85-nyi számát már nem lehet szaporítani, egyrészt mert nincs is bíró, másrészt veszélyeztetné a jogegységet.

Ugron Gábor szerint a kuria restanciáit úgy lehetne eloszlatni, hogy ha a kuria hetes tanácsát feloszlatnák pl. ötös vagy hármas tanácsra, mert nem a numerus a fő, hanem az egyéni képesség.

Szilágyi Dezső: Ugronnal szemben vitatja, hogy pl. Angliában a főlebbvitel jogának megszorításával segítenek a restanciákon. Fejtegeti, hogy az Ugron által kívánt, kisebb kollégiumban döntő bírósági rendszerre való átérés nagyon meggondolandó dolog, különben az ötös tanácsokra való beosztás rendszeréből mélyreható különbség nem származnék.

Ugron Gábor szavait helyreigazítja.

Báró Gerliczy Félix.

Vasárnap temették el br. Gerliczy Félixet. A részvét a közönség részéről impozáns módon nyilvánult. Megmérhetetlen tömeg tolongott már két óra után a Gerliczy ház előtt. Kevéssel 3 óra előtt kezdett gyülekezni Nagyvárad város intelligenciája. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter a kapu előtt maradt az egész szertartás alatt, hol körülötte csoportosult a tisztikar, a jelenlevő megyei és városi s más megjelent notabilitások, kik között ott láttuk:

Báró Fehérváry Géza, báró Döry József, dr. Beöthy László, Sal Ferencz, Szunyogh Péter, gróf Korniss Károly, Gyalokay Lajos, Tóth Dezső, Markovics Kálmán, Urbán Adolf, Dobosfy Alajos, Fráter Imre, Czvek Kálmán, dr. Bozóky Alajos, Sipos Orbán, Lovassy Andor, dr. Beöthy Pál, Hranitzky Károly, Faliczky Viktor, Széchenyi Jenő, dr. Laurán Ágoston, Miskolczy Barnabás, Hoványi Géza, dr. Baróthy Ákos, Hlatky Endre, Kékuss Vidor, Novotny Alfonz, Smetka L. Ödön, Kotunovics Sándor, Olasz Gyula, Mallász József, Gyurkovics Cornél, dr. Markus László, Schweiger Ede, Papp János, Bordé Ferencz, dr. Hoványi Ferencz, Órley Kálmán, Szász Ágoston, dr. Fráter Imre, Beöthy Dávid.

Katonaság részéről:

Pokorny Herman altábornagy, Fuchs Mór dandárparancsnok, Konja Sándor, Gautsch Gy., Virányi Géza, Berniz Alfréd és Pfrim Antal ezredesek, dr. Scholtz Béla főtörzsorvos, Enhuber Frigyes, Blaschke Jenő, Schmidt Pál, Papp őrnagyok, Keller József, Sausch Károly, Gratzl József, Puky József, Kallivoda Győző, Kendeffy Adolf, Jankovich József, Szokoll József századosok, báró Claner hadnagy és számos tiszt.

Szertartás a háznál.

A nehéz áttört fekete bársony szemfödővel borított koporsót az udvaron felállított ravatalon helyezték el, mire pont 3 órakor megkezdődött a szertartás, melyet Winkler József címzetes püspök, nagyvárad kanonok végzett nagy papi segédlet mellett.

A koporsót két oldalról a Gerliczy család czimere díszítette. A koporsót a család koszorui takarták.

Biharvármegye gyönyörű nagy eserkoszoruját három diszbe öltözött hajdu tartotta a boldogult fejénél.

A disz őrséget a tűzoltók és a temetkezési társulat emberei képezték, kik részint égő fáklyákat, részint pedig czimereket tartottak.

Alig hangzott el a gyászszertartás utolsó szava a Gerliczy uradalom alkalmazottjai föl vették a koporsót s kivitték a kapu előtt álló halottas kocsira, hogy utolsó utját megtegye.

A gyászmenet.

Három lovag vezette a menetet, egyik gyászlobogóval, a másik kettő diszlopásokkal kezükben. Utánuk a főtisztelendő papság Vinkler József cz. püspök vezetése alatt nagy segédlettel.

A papság után a bárói koronát és kamarási méltóság jelvényét az aranykulcsot bársony párnákon a temetkezési intézet gyásztisztjei vitték. Következett a vármegye pompás cserkoszoruja a megye színeit viselő selyem szalagjával, melyet 3 megyei hajdu vitt. A Deszki uradalom koszoruját nagy fekete szalagjával az uradalmi tiszték, a biharmegyei nemzeti Casino pálna koszoruját pedig a temetkezési intézet disztetőrei vitték,

Ezek után jött a remek koszorú kocsival telve szebbnél-szebb koszorúk és szallagokkal a temetkezési intézet disztetőreitől környezve; most következett az impozáns üveges halottaskocsi 6 pompás szürke ló által vontatva. A gyászkocsi 2 oldalán a nagyszámu disztetőrség, ezüst fáklyatartókkal és a czimer paizsokon az elhunyt czimereivel, valamint a tűzoltóság és a deszki polgárság számos czimerekkel.

A koporsó remek fekete antik munka volt belső légmentes elzáróval.

A diszes főuri temetést Veiszlovits Adolf és fia első nagyváradi disz temetkezési intézete rendezte.

A koporsó után mentek közvetlenül br. Gerliczy Ferencz, fia, Szegedy György, veje, br. Podmaniczky Béla, Des Echerolles Kruspér Károly és Sándor és ifj. Des Echerolles Kruspér Sándor.

A gyászoló közönség többi része br. Fejérváryval kocsikon követte a gyászmenetet.

A „Biharmegyei nemzeti Casino“ részvéte.

A »Biharmegyei nemzeti kaszinó« is adott ki gyászjelentést, melyet itt közlünk. A »Biharmegyei Nemzeti Casino« a legbensőbb részvétellel és fájdalommal jelenti, hogy Aranyi és Szentgerlistyei méltóságos báró Gerliczy Félix, császári és királyi aranykulcsos, a magyar főrendi ház örökös tagja, a »Biharmegyei Nemzeti Casino«-nak 1858-ik év nov. hó 21-ik napjától 1890-ik év márczius hó 25-ik napjáig terjedő időn át tisztelve szeretett rendes, mai napig pedig tiszteletbeli elnöke, f. hó 8-ik napján esteli 1/4 10 óraker életének 76-ik évében jobblétre szenderült. Az elhunytnak földi maradványai f. hó 10-ik napján d. u. 3 óraker fognak a várad-olaszsi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Nagyvárad, 1895 évi február hó 9-ik napján. Béke hamvaira! Aldás emlékére!

A »Biharmegyei kaszinó« a következő részvétiratot küldte a gyászos özvegy grófnőnek:

Méltóságos grófnő!

Azon mély gyászt, — mely Méltóságodat és családját, szeretett férje halála által érte; — első között osztja a »biharmegyei nemzeti kaszinó« egyesület; kiváló részt követelvé magának a fájdalomtól, mely az elhunytban három évtizeden keresztül szeretve tisztelt felejtethetlen Elnökét gyászolja.

E veszteség érzetének közössége által hiszi magát feljogosítva egyszersmind arra, hogy mélyen átértett részvéte kijelentésével Méltóságod elé járuljon és kérjen enyhülést találni abban, hogy mi — kik az egyesület nevében szólunk Méltóságodhoz, — kik szerencsések valánk a megboldogult társadalmi mozzanatainak szemtanui lehetni, Őt soha nem feledjük s emléke egyesületünk kebelében élni fog mindenkoron.

Méltóságodat, — kiben a földi kellem a menynevei erényekkel a végből párosult, hogy a boldogult férfi munkásságának öröm és buközpette mind végig nyugodtan szolgáljon, — e veszteség nagysága mint nőt és anyát kétszeresen sújtja; — de mert a közrészvét éppoly vigaszteljes és határtalan, mint azon szeretet, mely a boldogultat környezé s Méltóságodhoz esatolá; — a remény hitté válik bennünk, hogy midőn egyesületünk tagjai részvételtjes érzelmeinek kinyilatkoztatásával Méltóságod bánatelt szívéhez közeledünk, fájdalomunkat, melyet toll, híven tolmácsolni nem képes, Méltóságod átérzte.

Fogadja egyszersmind Méltóságod mély tiszteletünk kijelentését, melylyel vagyunk Méltóságodnak

Nagyvárad, 1895. évi február hó 9-én.

alázatos szolgálai

a »biharmegyei nemzeti kaszinó« nevében
Cseresnyés Albert, Cziffra Gerő,
egyleti jegyző. egyl. alelnök.

Részvét.

A tegnap közölt részvétiratok kiegészítésére adjuk még a következőket:

Fájdalmukban szívből osztozva, drága halottunkat imába zárja

Majláth Gusztáv.

Fogadd magam és férjem nevében mély részvétünknek kifejezését azon nagy csapás felett, mely ujabban ért. Isten adjon neked erőt ennek elviselésére.

Károlyi Sándor és Clarisse.

Tisztelt családdal együtt fogadd legmélyebb részvétem őszinte kifejezését.

Gyalokay Sándor.

Fogadd kérlek itt időző anyósom nevében is, szívből fakadó legőszintébb részvétünket.

Majláth György.

Legsúlyosabb fájdalmában legbensőbb részvétellel osztozik

Szlávy Béla és családja.

Fogadja az egész család legőszintébb részvétünket.

Beöthy Algernon és neje.

Szívélyes részvétünk és üdvözetünk. (Sofia).

Fejérváry Olga,
Burján István.

Fogadd legőszintébb részvétünket a pótolhatlan veszteség fölött.

Karácsonyi Aladár és neje.

Fogadjátok igaz részvétünket. Sok csapás ér egymásután.

Podmaniczky Géza.

Szive legmelegebb részvétét küldi

Pejacsevich Miklós és Anna.

Mélyen elszomorodottan vettem hirt szeretett atyád elhunytáról. Fogadd édes jó anyád és testvéreiddel együtt legmélyebb részvétem legőszintébb kifejezését. Igen sajnálom, hogy végtisztességén jelen nem lehetek.

Klobusitzky Iván.

Gyermekeddel együtt fogadd legőszintébb részvétünket.

Hunyady Sarolta és László.

Budapestről most nem távozhatóván, fogadja ismételve mélyen érzett részvétem nyilvánítását.

Reiszig Ede.

Családi mély gyászához fogadja méltóságod legőszintébb részvétemet.

Fehér Ipoly.

Szeretett atyád elhunytával fogadjátok legbensőbb részvétünket.

Szlávy Béla.

Ujabb csapás alkalmából az egész családnak őszinte részvétét küldi.

Beniczky.

Vigasz nincs, ha szívből eredő részvét enyhít, legyél meggyőződve, hogy pótolhatlan veszteségedet egész nagyságban érzem és osztom.

Blaskovichné.

A gyászhirot, mély fájdalommal vettem. Boldogult jóakaróm emlékét kegyelettel őrzöm, özvegy grófnő egészségét most már még jobban féltem, Isten vigasztalja gyászoló főur családját.

Roman Miron érsek.

Fogadja méltóságod a családját ért nagy gyász alkalmából mélyen érzett részvétünk kifejezését.

Péchy Tamás és neje.

Fogadja méltóságos asszonyom legmélyebb részvétem kifejezését.

Dr. László Mihály.

Felejtethetlen jó atyád elhunyt felett legmélyebb részvétemet, bánatomat kérlek tolmácsolod mélyen sújtott családdal.

Markovics Károly.

Legőszintébb részvéteinek ad kifejezést.

Nagy Moricz és neje.

Kérem egész családja nevében, legbensőbb részvétem nyilvánítását fogadni.

Kovács altábornagy.

Több napi távollét után megérkezvén, vettem hirt azon szomorú nagy csapásról, mely téged ért. Fogadd legőszintébb részvétemet és légy kegyes ebbeli érzelmeimet nagyrabecsuált családdal előtt is tolmácsolni.

Gromon Dezső.

Fogadja méltóságos grófnő legbensőbb részvétemet a nagy veszteség felett. Áldott legyen és maradjon a boldogult jó lélek emlékezte. Adjon méltóságodnak az Isten lelkierőt a keserűség órájában és fájdalommal telt nemes szívének boldogságot szent áldása által.

Bubics püspök.

Részvét iratokat küldtek még: Hegedüs Szöreggről, Bossányiné Budapestről, Rónay Lujza Gráczból, Bölönyi József és neje Kolozsvárról, Hauptvogel Szegedről, gróf Bethlen Aladár, neje és gyermekei Görzből, Huszár Jolán és Béla Vácraól, Rónay László és neje Kis-Zomborból, Ilona Szent-Gotthardról, Bethlen Leopoldina Bécsből, Schanner Szöreggről, Bonyhád Szöreggről, Kabdebó ezredes Aradról, Amália, Gizella és Ilona Cs.-Palotáról, János Budapestről, Páli Gabriella Bonyhadról, Anna Semmeringről, Ida néni Budadestről, Roszner Lotti és József Szent-Gotthádról, Bánffy Albert Kolozsvárról, Széchenyi Felicia Tarnóczáról, Gáspárd Mária Fürstenfeldről, Sztankovánszky Tekla Pozsonyból, Szirmay Ungvárról, Csáky Lajos Istvánhutatáról, Plathy Miklós és neje M.-Keresztesről, Teleky Ede Budapestről, Gróf Ferencz plébános Gyuláról, Návay Lajos és családja Makórol, Blaskovich Sándor Budapestről, Seh László és neje Kolozsvárról, Kubinszkyne Budapestről, Lonovics Gyula Dombegyházról, Zichy Aladár Vajtáról, Széchenyi Jenő Budapestről, Inkey Antónia Pozsonyból, Széchenyi Gábor Sopronból, Lipovniczky Aspasia Badenből, Batthányi Tivadar és Olga, Bezerédi Pál Szegszárdrol, Königsvarter Charlotte Frankfurtról, Bethlen Balázs Budapestről.

A requiem.

A gyászmise tegnap, hétfőn délelőtt 10 óraker tartatott meg a várad-olaszii rom. kath. plébánia templomhan, mely ez alkalommal szintén gyászpompával volt ékesítve. A templom közepén diszes ravatal volt felállítva, mely nagyszámu diszes koszorúkkal és szallagokkal, oldalain pedig ezüst paizsokon az elhunyt czimereivel volt ékesítve. A gyászmisét

Denes János esperes nagy segédlettel végzte.

A templomban a gyászoló családon kívül a helyi és megyei intelligencia és a katonai tisztikar nagy számmal volt képviselve.

A Gazdasági és Iparbank közgyűlése.

— 1895 február 10. —

Vasárnap délelőtt 10 órakor tartotta Nagyvárad egyik legjobb hírnevű pénzintézete évi közgyűlését a részvényesek nagy érdeklődése mellett. A pénzintézet meg is felelt a hozzáfűzött várakozásoknak, amennyiben mint az alábbi közölt adatokból kitűnik, a pénzpiac tavalyi válságos helyzete dacára, továbbá, hogy még csak rövid 4 év óta áll fenn, mégis 34,000 frt tiszta nyeresémet produkált az 1894-ik üzleti évben.

Jelen voltak: Széchenyi Jenő apát-kanonok elnöke alatt dr. Beöthy László főispán, Sipos Orbán, Kuncz Gusztáv, Rádl Ödön, id. Ullmann Izidor igazgatók, Ternyei Antal vezérigazgató, Cziffra Gerő, Mezey Mihály, ifj. Rimler Károly, Deutsch K. J. felügyelő-bizottsági tagok; továbbá a következő részvényesek: dr. Várady Zsigmond, Markovits Kálmán, hidegkuti Steinbach Ervin, Miskolczy Barnabás, Szahlander Károly, Géczy Lajos, Tóth Dezső, Bordó Ferencz, Bösörmenyi Géza, dr. Kálmán Izidor, dr. Adorján Ármán, dr. Rothman Jakab, dr. Gyémánt Jenő, dr. Ehrlich Ignác, Winkler Lajos, Glatz Antal, Kugler Albert, Steiner Benjamin, Gabel Jakab, Wallasek Venczel, Berger Jenő, Moskovits Miksa, Keller József, Sternberg Lázár, Feldman Izidor, Czuczor Frigyes, Széles Lajos, Mitheiler Ede, Stern Ignác, Máthé Lajos, Wallerstein Dániel, Andriska Károly, Devald Mihály, Weisz Mór, dr. Ullmann Béla.

Széchenyi Jenő elnök az ülést megnyitván, konstatálja, hogy kellő számu részvényes van jelen s így a közgyűlés határozat képes.

Ezután rövid beszédben vázolja a lefolyt év pénzügyi eseményeit, megemlékezve a László-malom bukása által támadt krízis folytán előállott pénzügyi zavarokról. A pénzpiac válságos helyzete dacára azonban az intézet fényesen kiállotta a próbát és most oly mérleget mutat hat fel, mely meglepi még a részvényeseket is.

Végül köszönetet mond a tisztviselőknek és az igazgatóságnak, kiknek fáradhatatlan munkássága és előrelátása idézte elő e szép eredményt.

Ezután Ternyei Antal vezérigazgató olvasta fel az igazgatóságnak a múlt évről szóló üzleti jelentést, melyből kiemeljük a következőket:

Váltó tárcza	1.349,353 frt 39 kr.
Jelzálogi kölcsön	125,569 frt — kr.
Betétek	1.077,914 frt 32 kr.

E számok meglepő fejlődést mutatnak fel, s nagyon igazolják az intézet létjogosultságát. A László-malom bukása nagyon csekély veszteséget okozott az intézetnek, de mégis az esetleges nagyobb veszteségek pótlására az igazgatóság indítványára 5000 frtot külön tartalékba helyeztek el.

Az évi tiszta nyeresémet különféle leírások után 34,801 frt 08 kr.

A részvények után az idén 7 frt osztalékot adnak darabonként, mi 7%-nak felel meg.

A tiszta nyeresémet felosztása a következő módon fog történni:

Osztalékra fordítatik	10.500 frt — kr.
és pedig akként, hogy a múlt évi 4-ik számu szelvény a közgyűlést követő naptól kezdve 7 frjával váltatik be.	
A tartalékalap gyarapítására	10.800 frt — kr.
mi által ezen alap 36.000 frtra kiegészítettik.	
Külön tartalékalapra	1.900 frt — kr.
mi által ez 4000 frtra emelkedik.	
Függő követelések fedezésére külön tartalékba	5.000 frt — kr.
10% az igazgatóság jutalékára	3.480 frt 17 kr.
A felügyelő bizottsági elnök tiszteletdíjára	250 frt — kr.

A felügyelő biz. tagok tiszteletdíjára	500 frt — kr.
3% vezérigazgató jutalékára	1.044 frt 05 kr.
Tisztviselők jutalmazására	800 frt — kr.
Az igazgatóság által meghatározandó jótékony célokra	250 frt — kr.
Összesen	34.524 frt 22 kr.

A maradvány 2.024 frt 09 kr. pedig mint nyereség-át hozatal az 1895. évnék iratik javára.

Az igazgatóság jelentését élénk éljenzéssel fogadták és a felmentvényt egyhangulag megadták.

Ezután következett az alapszabályok szerint a felügyelő bizottság és 8 igazgató-tanácsos választása. Egyhangulag megválasztottak az eddigiek csupán még pótlólag be lett választva új tag gyanánt Glatz Antal.

Ekkor felállott Rothmann Jakab részvényes, és humoros beszédben, mint első részvényes (t. i. az első számu részvény tulajdonosa) indítványozza, hogy az igazgatóságnak az elért szép eredmény miatt jegyzőkönyvi köszönet szavazzassék. Az egyhangulag elfogadott indítványt Gábel Jakab részvényes még azzal kívánja megtoldatni, hogy e köszönet a tisztviselőknek is megadassék lelkiismeretes buzgó munkájukért és munkásságukért. Az indítvány elfogadtatott.

A jegyzőkönyv hitelesítésére az elnök felkérte Bösörmenyi Géza és Szahlander Károlyt s a közgyűlés az elnök éltetése mellett véget ért.

NAPTÁR.

— Február 12. —

Kedd, Róm. kath. Eulália. Prot. Eulália. Görög kel. jan. 31. Cyr. és Ján. Izr. Schebat 18.

Nap kel 6 óra 55 p., nyug. 5 óra 3 p. Holdkelte 8 óra 58 p., nyug. 8 óra 8 p.

Február 14. Polgári kör bálja.
 „ 16. Jelmezes tiszti estély.
 „ 17. Református bál a Fehete Sasban.
 „ 17. Rahsegélyező-egylet közgyűlése.
 „ 20. A »László malom« rendkívüli közgyűlése.
 „ 20. Pinczer bál a Zöldfában.
 „ 24. Könyvnyomdászok bálja.
 „ 25. Rendkívüli megyei közgyűlés.
 „ 26. Zenekedvelők zeneestélye a Fekete Sasban.
Márcz. 16. Zenekedvelők philharmoniai hangversenye a Sasban.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Sonnenfeld Adolf papírkereskedésében Fő-utca,
Kádár és Kiss cégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papírkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papírkereskedésében Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Kis-Fürdő-utca.
 Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtatnak.

* **Személyi hír.** Báró Fejérváry Géza, honvédelmi miniszter, ki báró Gerliczy Félix temetése alkalmából Nagyváradon időzött, vasárnap este 11 órakor külön vonattal visszautazott Budapestre.

* **Február 8. a templomban.** Az utcai harcban elesett hősök emlékeztétét Arad város közönsége ez évben is kegyelettel ülte meg. A városházán s egyes házpületeken gyászlobogók lengtek. A minoriták templomában délelőtt 10 órakor rekvizitum tartottak. A templom hajójában volt felállítva a diszes katafalk, a vértanuk arcképeivel feldíszítve, melyet a 48-as honvédegylet tagjai álltak körül. Az isteni tiszteletet dr. Jánossy Dömjén rendfőnök tartotta.

* **Lakoma Szécheny kanonoknál.** A nagyvárad »Gazdasági és iparbank« vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését, melyen az igazgatóság nagyon szép eredménnyel számolt be a részvényeseknek. Az elért siker öröme Szécheny Jenő kanonok, ki az említett bank-

nak elnöke, ebédet adott, melyen az igazgatóság, felügyelő bizottság tagjai és a tisztviselőknél kívül még városunk több előkelő egyénisége vett részt. A kedélyes lakoma alkalmából sok szellemes pohárköszöntőt mondtak, azok között természetesen többször a szívélyes házigazdára és a bank kiváló elnökére üritettek poharat.

* **Hymen.** Thomka István dr. e hónap 9-én vezette oltárhoz Porcia Elvira grófnőt, a Nagyváradon lakott gróf Porcia Lajos kedves és művelt leányát. — Waldstätten Zipperer Henrik közös hadseregbeli hadnagy, Waldstätten temesvári hadtestparancsnok fogadott fia, hétfőn délelőtt tizenegy órakor esküszik örök hűséget a budapesti belvárosi templomban Emmerling Vilmos leányának, Melániának.

* **Nagyvárad i jogtanár értekezése a magyar Jogászegyletben.** A magyar jogászegylet szombaton este 6 órakor a budapesti ügyvédi kamara helyiségében teljes ülést tartott. A gyűlés egyetlen tárgya dr. Magyary Géza nagyvárad i jogakadémiai tanárnak »cheque«-ről szóló értekezése volt, melyet dr. Fodor Ármán törvényszéki bíró olvasott fel. A felolvasás végeztével a nagyszámu hallgatóság élénk éljenzéssel fejezte ki tetszését a nagy szakavatottsággal megírt értekezés felett.

* **A szerelem mint csodadoktor.** Békés-Csabáról írjk a következő érdekes esetet: Sebők Lajos gyomai fiatal ember, néhány évvel ezelőtt égő lámpással ütötte agyon apját, mire bebörtönözték. Mikor a fegyházból kiszabadult, anyját halálra verte. A törvényszék Sebőköt ekkor örüllnek nyilvánította, mire a gyulai kórházba került. Ugyanabban az időben került mint örült a kórházba Szombati Julia, egy fiatal paraszteseléd is, ki a múlt évben asszonyát, Breyernét halálosan megsebesítette egy fejszével. A két gyilkos örült egymásba szeretett s a szerelem hatása alatt, úgy látszik, visszanyerték ép eszüket. Most kieresztették őket a kórházból s nemsokára egy pár lesz belőlük.

* **A Párispatak és környékének szabályozása.** A jótékonyágáról mindenki által ismert és felekezeti különbség nélkül általánosan tisztelt főpapunk: dr. Nogáll János, felszentelt püspök-nagyrépost érdektársai nevében is egy méltánylást és pártfogást érdemlő kérvényt, illetve indítványt terjesztett be tegnap a városi tanácshoz. Azt kéri az érdekeltek, hogy az Uri-, Szent-János- és Nagyfürdő-utczák keresztelésénél levő patakrész az igényeknek megfelelő módon rendeztessék és a Párispatak hidja leromboltassék. A kérelem indokolása a következő: A jelzett helyen épült hid nemesak a legnagyobb mérvben izléstelen alkotás, hanem az a rendes közlekedést is gátolja; továbbá akadályozza környékének tisztán tartását, valamint azt, hogy azon környéken a kivánalmaknak megfelelő épületek emeltessenek, s ez által városunk itt is fejlesztessék. Már pedig ezen utvonal emelésére is gond fordítandó, mivel ez különösen azóta, hogy a Muzzeum-utca is meg lett nyitva városunk egyik foközlekedési vonalát képezi.

* **A csornai premontreiek és a millenium.** A csornai premontrei kanonokrend prépostja, dr. Kuncz Adolf a rendház részéről 4000 forintot ajánlott föl egy, a milleniumi kiállításra szánt egyházi tárgy képek megfestésére. A pályázaton csakis magyar állampolgárok vehetnek részt. A kép tárgya: szent Norbert megtérése.

* **Temetés.** Szkuba Mihály, nyug. városi közgyám vasárnap éjjel meghalt. Temetése tegnap ment végbe előkelő közönség nagy részvéte mellett. Az udvaron felállított ravatalra helyezett diszes érezkoporsó felett Ditz esperes mondott imát, mely után feltették az elhunytat a diszes 4-es fogatu üveges halottas kocsira. A menet

előtt a gyönyörű koszorúkkal és szallagokkal borított virágkocsi haladt a temetkezési intézet dísz testőreivel, utána a halottas kocsi, melyet a gyászoló család kísért. A temetésen jelen volt a városi tisztikar, élükön Sal Ferencz kir. tanácsos polgármesterrel, továbbá a káptalani tisztikar és a nagyvárad intelligenzia számos tagja. — A megboldogultat az olaszii nagytemetőben helyezték öröknyugalomra. A gyászjelentés következő: Szkuba Mihályné, született Szendrői Szendrey Anna, mint hitvestárs és fia Gyula nevével, született Zsarnói Papp Róza, Szkuba Mária mint testvér és az összes rokonság nevében megtört szívvel jelentik a legjobb férj, apa, testvér és rokon Szkuba Mihály, Nagyvárad város nyugalmazott közgyámjának élete 64-ik, boldog házasságának 31-ik évében folyó hó 10-én hajnali 1/2 órákor a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után, agyszélhűdés következtében történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. hó 11-én d. u. 2 ó. fognak a kath. egyház szertart. szerint Szaniszló-utcai 708. számú saját házából a várad-olaszii sírkertben örök nyugalomra tételre. Mely vég-tisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1895 február hó 9. Áldás hamvaira! A koszoruk feliratai ezek voltak: Szeretett felejthetetlen férjének — bánatos özvegye. Drága jó édes atyánknak — Gyula és Rózsai. Szeretett sógoroknak — a Müller család. Papp Gergely és neje — szeretett nászunknak. Jó házi urunknak — a Halasi család. A jó sógornak — öz. Papp Pálné.

* **A Szigligeti társaság** vasárnap délután választmányi ülést tartott, melyen Rádli Ödön elnöke alatt jelen voltak: Dr. Várady Zsigmond, dr. Szilágyi Albert, Winkler Lajos vál. tagok, Adorján Ármint titkár, Láng József pénztáros és dr. Gyémánt Jenő ellenőr. Elnök üdvözlővén a tagokat a jegyzőkönyv vezetésére dr. Adorján Ármint, hitelesítésére Winkler Lajost és dr. Gyémánt Jenőt kérte föl. Aztán bejelenté a szatmári Kölesy-kör meghívóját és hogy az Évkönyv szerkesztő-bizottság már megkezdte működését; ujabban dr. Bozóky és Dobsa tisz. tagok irtak az évkönyvbe. Az Iványi-síremlék felállítására a Veiszlovits- és Lövy-cégek új ajánlatokat tettek, melyeket az elnök bővebb véleményes jelentésével együtt fog bemutatni. — A társaság irodalmi pályázatainak bírálatai is beérkeztek és a közgyűlés elé kerülnek. Valószínűleg úgy a szépirodalmi, mint a komoly pályázat eredményes lesz, mert kiadják a pályadíjat.

Az évi közgyűlés határidejéül ezután f. évi márcz. 4-ének d. e. 10 óráját tűzték ki a város házára. Előkerül az évi jelentés, a költségvetés és számadás és ott adják ki a pályadíjakat. Közgyűlés után bankett lesz, melynek rendezésével dr. Adorján Ármint titkár bízott meg. Elhatározta a választmány, hogy márcz. 18-án Szigligeti Ede születési évfordulóján ismét matiné tart. A program összeállítását az elnökre bízott. — A társaság tagjaivá választotta: Adorján Sándor, dr. Kovács Dénes, Márkus József és Szatmári Mór nagyvárad születésű budapesti írókat. — Végül örömmel és egyhangulag fogadta el a választmány dr. Adorján Ármint és Lovassy Andor azon indítványát, mely szerint Biharmegye egyes helyein felolvasások rendeztesenek és a legközelebbi ily felolvasás rendezésével indítványozók és Láng József megbizattak. Az érdekes ülés 6 órákor ért véget.

* **4% közköltő egy történelmi képre.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága elhatározta, hogy Magyarország ezredéves ünnepére egy történelmi képet festet. A költség-előirányzatban 4%-kal emelte fel a közköltőt, hogy ezen előre nem látott kiadását fedezhesse. A jóváhagyás tegnap érkezett le a belügyminisztertől, így a város most már megrendelheti a milléniumi képet.

* **Janku Avram.** Az aradmegyei Berza községben a csendőrség kiderítette, hogy az oláh lakosság között egy ivet köröznek, melyen Janku Avram szobrára gyűjtenek. A csendőrség nyomozása közben megtudta, hogy a gyűjtőivet maga a községi jegyző körözteti. A csendőrök elkobozták az ivet, a rajta összegyűjtött 30 forinttal együtt, melyet harminczöten irtak alá, elővigyázatból a nevük megemlítése nélkül.

* **Megfagyott parasztok.** Máramarosszigetről írják. Brében, Máramarosban, csütörtökön 3 ember fáért ment az erdőbe, visszajövet azonban a hóvihar elzárta utjokat. Az egyik mégis hazaért de lakásának küszöbén holtan rogyott össze. Mire másnap a másik kettőért mentek már késő volt, mert akkorra mindkettő megfagyott. Az egyiket egy faágát tartva állva, a másikat egy darab kenyert tartva kezében ülve találtak meg.

* **A nagyvárad szabó iparosok panasza.** Vasárnap délután nagy értekezletet tartottak a nagyvárad szabó iparosok. — Az értekezleten általánosan panaszkodtak, hogy a nagyobb iparosok a segédeknek megengedik, hogy saját lakásaikon dolgozhassanak. Ez rendén volna, de tűrhetetlen, hogy ezek a segédek maguk is fogadjanak fel munkásokat, mi által mig egyrésztől megélhetésükben támadják meg a kis iparosokat, addig jogosulatlan iparüzésük által megkárosítják a várost, az ipartestületet és az államot is, mert a közterhekhez semmivel sem járulnak. — Az értekezlet ennélfogva elhatározta, hogy a visszaszállásokat megszüntetni igyekezik 1. azzal, hogy minden nagyvárad szabó iparossal kötelezvényt iratnak alá, hogy műhelyből segédmunkásnak munkát ki nem ad. 2. Aki ezt megszegi 10 frttől 30 frtig terjedhető büntetésnek veti alá magát. — Az esetleg befolyó büntetés pénzeket a nagyvárad elaggott és munkaképtelen iparosok alaptökéjének gyarapítására fordítják.

* **A difteria gyógyítása az orvos-egyesületben.** A bécsi orvos-egyesületben tartott vitatkozás alkalmas volt megingatni azt a reménykedést, melyet a gyermekeik életéért aggó szülők a vérsavó oltásába vetettek. Nagy kö esik le szívünkről, hogy a budapesti kir. orvosegyesületben Bókai János professzor előadását hallottuk. December végéig 120 esetet gyógyított tisztán csak oltással, sőt a mai napig 162 esetet figyelt meg. Oltásait Behring savójával tette, legujabban azonban Roux savójával olt. Nem tesz kivételt, hogy talán csak olyan esetekben oltana, melyekben a sikerre kilátás van, hanem olyanokat is bevett a statisztikájába, a mely gyermekeket ugyszólván haldokolva hozták a kórházba. Megfigyelései annál bizonyítóbbak, mert kísérletei az őszi és téli hónapokra estek, tehát arra az időszakra, melyben a difteria legpusztítóbb szokott lenni; az is bizonyító erejű, hogy esetei 4 százaléka volt oly súlyos, hogy operálni kellett, bizonyító az is, hogy esetei nagybárra a gyermekek első három évéből kerültek, a mely korban a difteria legveszedelmesebb. Gyógyult az összes difteriás betegek 74,5 százaléka, a nem operált difteriások 86 százaléka, az operáltaknak is 57 százaléka. Ilyen fényes eredményeket az oltások előtti időben soha sem lehetett elérni.

* **Meghívó.** A magyar-csékai olvasó-egylet folyó évi február hó 23-án a vendéglő nagytermében könyvtára javára zártkörű táncestetélyt rendez, melyre t. Czimet és családját tisztelettel meghívja a rendezőség. Belépti-díj személyenként 2 korona. Kezdeté 8 órákor.

* **A kövérség ellen.** Örtel és Schweninger s mások is azt tanácsolják, hogy evés közben, valamint közvetlenül az evés előtt és után semmit sem szabad inni. Nevezetes, hogy ez a tanács már Plinius nagy művében előfordul. Plinius ezeket mondja: A ki kövéredni akar, az igyék evés közben is. A ki azonban soványodni óhajt s nem akarja, hogy a hasa kerek legyen, annak evés közben nem szabad innia s azután s csak kevés italt vehet magához, azaz más

szóval annak lehetőleg tartózkodnia kell az italoktól.

* **Törvénykezés.** Örley György párbajügyében a nagyvárad kir. tábla ma délelőtt hirdeti meg ítéletét, mely szerint tudvalevőleg a büntetést másfélévre emelte fel a büntetőtanács. — Szepesi Mihály ellen a törvényszék már meghozta vád alá helyezési határozatát. Szepesi többszörös betörő lopás büntetése és kísérlete és szándékos emberölés büntetése kísérlete miatt lett vád alá helyezve és védőügyvédül kitűnő kriminálistánkat: Rádli Ödönt rendelte ki a törvényszék. Szepesi volt az, ki Weisz Náthán kert-utcai kereskedőt akarta kirabolni és revolveréből rá is lőtt.

* **Lázadás egyházi adó miatt.** Halason nagy tüntetés volt az egyházi adó miatt. Nagy néptömeg, körülbelül ötszáz ember, valamenynyien református vallású hívek, a polgármester hivatala elé tódult és iszonyu lármával kijelentették, hogy az egyházi adót nem fizetik meg; egyuttal fenyegetve követelték, hogy a polgármester az egyházi adó behajtása iránt elrendelt végrehajtást szüntesse be. Csakis a polgármester higgadt és erélyes fellépésének köszönhető, hogy a tüntetés minden baj nélkül végződött.

* **Öngyilkosság.** Schvartz Salamon nagyrabéi lakos tegnapelőtt éjszaka az istálló gerendájára felakasztotta magát. Tettének oka ismeretlen, csak annyit tudnak, hogy utóbbi időben rajta a buskomorság volt észlelhető. Neje és egy leány gyermeke siratja a szerencsétlen embert.

* **Pályázat.** A nagyvárad kir. pénzügyigazgatóságnál 500—500 frt segélydíjjal javadalmazott két fogalmazó-gyakornoki állás van üresedésben. A pályázati kérvényeket három hét alatt kell benyújtani a királyi pénzügyigazgatósághoz.

* **Ujítás a lovasságnál.** A lovaskatonák legközelebb a mostani vörös színű nadrág helyett kék színűeket fognak kapni. A tapasztalás szerint a háboruban a vörösszínű nadrágok már messziről elárulják a lovasesapatokat s a közös hadügyi kormány e miatt hozta be ezt az újítást.

* **A minta Nagyvárad.** Veszprém városa is vízvezeték akar létesíteni: ezért megkereste városunk polgármesteri hivatalát annak közlése iránt, hogy Nagyváradon kik pályáztak annak idején s kik tettek ajánlatokat a vezeték kiépítésére. Egyidejűleg felkérte a városi hatóságot a vállalkozóval kötött szerződés másolatának megküldésére is.

* **A törvényhatósági telefon** most már egész Békésvármegye területén elkészült és a hivatalos távbeszélés — az egyetlen Doboz község kivételével — mindenüvé lehetséges, azonban az utóbbi zord napok alatt a külső huzalok sok helyen megrongálódtak és ez akadályozza a telefon megnyitását, ami — mihelyt lehetségessé válik — ünnepélyesen fog megtörténni.

* **Uj olvasó- és dalkör.** Tenkén — mint levelezőnk írja — az iparosok olvasó-kört alakítottak. Elnökké Boros Lajost; jegyzővé ifj. Kádár Gyulát választották meg. Dalkört is szerveztek, melynek elnöke Csató József; jegyzője Bernáth József.

* **Rendőri hírek.** Megmarty nyomdász-tanoncz. Feigenbaum Adolf hajnal felé fáradtan ballagott hazafelé a nyomdából, miközbe Veréb András három kutyája megtámadta földre teperte és megmarta és csak a sikoltásaira elősietett édesatyja mentette meg a nagyobb szerencsétlenségtől. A rendőrség a kutyákat megfigyelés alá helyeztette és a tulajdonos ellen megindította az eljárást. — A rendőrnem engedelmességet, Cs. Gusztáv mázoló iparos bajba keverte magát, mert a rendőrt összeszidta és mikor le akarták tartóztatni, ellenszegült. — Sok betöréses

lopás történt vasárnap. Lederer es. és kir. főhadnagy szobájából egy értékes gyűrűt és arany kézelőgombokat. Fehér (Fächer) Dezsőtől 4 öltöny ruhát loptak el. A tetteseket a bűnjelekkel együtt kézrekerítette a rendőrség. — Kovács Imre kocsis a nagypiaczi sátrakat dézsmálta meg. Szilágyi Sándor meg özv. Mérges Jánosné kpecze-utczai házába tört be fényes nappal és a szekrényt összevisza vagdalta, de pénzt nem talált. Ezeket is elfogták, hogy legyen társasága a szintén köterbe került Berkovits Samu és Horváth Antalnak, a kiket zsebtolvajlásért. Szóval a rendőrségnek volt dolga és — konstatáljuk, hogy ezuttal derekasan viselte magát.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár elé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskóh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kótról 10-10, 8-02.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Vidéki levelezés.

Belényes, 1895. február hó 10-én.

Igéretemhez képest tudatom, hogy az ipar-testületi eljárásság választása ma végbe ment.

Az iparosok élénk érdeklődését mutatja ez alkalommal is az, hogy egy-kettő kivétellel csaknem mindnyájan megjelentek.

A tisztújító gyűlés Belényes községházánál tartott meg s a választás következő eredményre vezetett:

Elnökül megválasztott Pataki Sándor, h. elnök 78 szavazattal, Kigyósnán János 24 szavazata ellenében; alelnök lett Zih József. Előjárásági tagokká választottak: Boross Károly, Kovács József, Kohajda B. Ferenc, Zih József, Eördög János, Illés Lajos, Jancsik Géza, Szferle László, Réhon Antal, Kerekes Károly és Kollár Gábor, — utóbbi egyszersmind pénztárnok. — Számvizsgálók: Kádár László, Gurka Ferenc és Nán András. Jegyző: Szentjób Kálmán.

A választás szerencsésnek mondható, mert a megválasztott tisztviselők egytől-egyig értelmes, derék, az iparügy fejlődését s ezzel társaik javát szívükön hordó férfiak, kiktől méltán várható a belényesi iparügy felvirágoztatása.

Tisztelettel
r. l.

Irodalom és művészet.

Az Ország Világ című szépirodalmi lap e heti számával fölesapott a politikai lapok közé. Ugy látszik megunta már azt a csendes életet a melyet egy szépirodalmi lapnak a sors osztályrészül rendelt. Izgalmasabb dolgok, politika kell neki. S ha esetleg épen nem a kormány szája szerint okvetetlenkedett volna, ki is jutott volna neki a politikával járó izgalmakból, mert az a tér a melyre Adorján Sándor ur jóvoltából lépett ránézve olyan valami a honnan ki volna tiltva. Persze az állam eszései, az ügyészek, nem törődnek az olyan csempészekkel a kik ép nekik lopkodnak. De nem gondolja meg az Ország Világ, hogy előfizetői közt sok katolikus is van a kiket az ő politikája vérig sért? Megérdemelné, hogy minden katolikus előfizetője a faképnél hagyja.

— Apologetikus előadások. A bécsi Leótársaság érdekes előadásokat tart a nagy bőjt folyamán. Az első előadást márcz. 4-én Stenstrup atya, innsbrucki egyetemi tanár tartja »A kereszténység és az igazság« czimen. Márcz. 11-én Rösler tanár olvas fet »Az egyház szépségéről«. Érdekesnek ígérkezik a harmadik

felolvasás (Márcz. 18.), melyet a bécsi egyetem tudós tanára Schäfer Bernát dr. tart. Czime: Az assyriologia és aegyptologia újabb felfedezései és a szentírás. — Az utolsó előadást (ápr. 1.) Pawlicki tanár tartja, melyben a vallás eredetéről szóló elméleteket tárgyalja.

A „Politikai Hetiszemle“ február 10-ről kelt ez idei 6-ik száma a következő tartalommal jelent meg: A politikai helyzet, írta Egy világi katolikus. A néppárt és a fuzió, írta Veritas. Az angol trónbeszéd, írta Székely Sámuel. A valutarendezés, írta Pluto. Aukezió-rendszer és világkereskedelem, írta M—k—n. Tőzsde és pénzügy. Néhány szó a népoktatási törvény revíziójáról, írta Erschinger János. A Kisfaludy-társaság közgyűlése. Színészetünk jövője írta, dr. Váli Béla. A hétről. Széchenyi lakoma.

— Herkó Péter, ezen a héten is igen sikerült és tartalombus számott adott. A pártolásra érdemes lapot ajánljuk az olvasó közönség figyelmébe.

— „Ügyvédek Közlönye.“ Megjelent a dr. Ödönfi M. szerkesztése alatt álló fenn nevezett jogi szaklapnak folyó évi 6. száma a következő tartalommal: Az 1893. évi XIX. t. cz. 13. §-ának alkalmazása a gyakorlatban, dr. Gruber Károlytól. A perújítás kérdéséhez, dr. Weiler Jakabtól. Lakbérfelmondási és kiűritési ügyekben követendő eljárást szabályozó igazságügy-miniszteri rendelet. Jogesetek az új sommás eljárásban. Kérdések és feleletek. A tőzsdebiróság ügymenete és ítéletei. Vegyes közlemények. A törvénykezési bélyegek és illetékek tárgyalása, dr. Pajor Rezsőtől. Melléklet: Értesítések a budapesti felső bíróságoknál levő ügyekről.

FARSANG.

Muzeum-bál.

A farsang lefényesebb mulatsága! A Sas nagyterme teli a frakkok és ragyogó egyenruhák, a lenge bál öltözékek és suhogó selyemruhák százaival.

A rendezők mosolygó arczal járnak kellenek, utat törve a tánczosok tömör phalanxán.

A katona zenne fáradhatatlanul huzza; mikor a szegény zenészek kimerülve abba hagyják, egyszerre csak megszólal a cigány primás hegedűje, szól a zene tüzesen, ki ne ugranék fel ilyen csiklandozó zene hallatára? Még a podagrás öreg urak, az ötven tavaszt látott férjek is önkéntelenül taktust vernek lábaikkal. Mezey, a fáradhatatlan és örökös bál elnök megesküszik, hogy ilyen mulatságot még soha sem rendezett, pedig a jó isten, meg a Fekete Sas nagyterme megmondhatója, hogy ez a bál már ides-tova a századik, a hol ő volt a bál-elnök.

A hány szőke és barna szép leánya és fess asszonykája csak van Nagyvárának, az mind ott van. Nem mondunk többet. Képzeld magát mindenki tündérország kellő közepébe, akkor van némi halvány fogalma a tegnapi bálról.

Engedjük át a terem leírását a másik riporternak, ki száraz hangon sorolja fel, hogy mily kincsek voltak tegnap felhalmozva a Sasban.

A falakon körülbelül 12 drb gobelin, nagyobbbrészt a XVI. század második feléből renaissance styblen, római és bibliai jelenetek, valamennyi szép bordure-rel. Leghatalmasabb kompozíció: Sába királynője Salamon előtt. — Drámailag eleven egy római oroszán vadászat és egy tengeri csata; még most is élénk színekben pompázik egy remek szőnyeg: Antonius és Kleopátra. Ritka bravourral van szőve egy bibliai jelenet: Szent Pál, a mint Málta szigetén a tűzbe rázza a kigyót. A láng mintha ecsettel lenne festve; a legdrágább gobelin, értéke ezrekre rug. A terem sarkában Ligeti Antalnak és Feszty Árpádnak két hangulatteljes képe, mindkettő a Bars-Szentkereszt-i parkból ábrázol egy-egy részletet; a hol Ipolyi püspök legszívesebben szeretett időzni.

Jelen voltak:

Notabilitások: Pokorny Herman, Fuchs Mór tábornokok, Szunyogh Péter alispán, Pa-

lotay László, Gyalokay Lajos, Remiz ezredes, Virányi Géza, Gautsch őrnagy, Hlatky Endre, Torma Lajos, Beöthy Pál, Kiss Elek, Hegyessy Márton, Sipos Árpád, Meskó Boldizsár, Novotny Alfonz, Székely József, Vueskics Gyula, Szeretli Géza tanárok, Vattay Géza, Dobozy Kálmán, Száhlender Lajos, Reindl Gyula.

Asszonyok: Auspitz Adolfné, Bordé Ferenczné, Baróthy Ákosné, Bige Gyuláné, Bárczy Lászlóné, Fráter Ferenczné, Csányi Istvánné, Frankó Endréné, Fényes Endréné, Fuchs Mórné, Hlatky Endréné, Kiss Elekné, Meskó Boldizsárné, Sallay Lajosné, Petri Jánosné, Rimler Károlyné, Sebő Pálné, dr. Sipos Árpádné, Szabó Jánosné, Tóth Józsefné, Vattay Gézané, Zilahy Gyuláné, Rácz Mihályné, Steiner Árminné, Rimanóczy Kálmánné, Kunz Gusztávné, Ferencsik Ödönné, dr. Berkovics Miklósné, Moskovics Józsefné, Örley Kálmánné, Szokoll Józsefné, Göndöcs Lászlóné, Baranyi Lászlóné, Mihelyfy Pálné, Gyémánt Samuné, Kandel Mihályné, Örley Béláné, ifj. Kohn Sámuelné, dr. Munk Béláné, dr. Sarkady Lajosné, Siern Mártonné, Keeskeméty Lipótné, Schlauch Jozefin, Márki Albertné.

Leányok: Auspitz Rózsa, Baróthy Ilonka, Bach Margit, Bige Ilona, Bárczy Margit, Czeglédy Jolán, Frankó Margit, Csányi Margit, Fuchs Elza, Gyémánt Fauchon, Buchs Erzs, Gutman Irén, Beczkay Gizella, Középegy Mariska, Örley Paula, Pokorny Mariane, Pallay Erzs, Sebő Anna, Sipos Elza, Serényi Vilma, Steinhach Ella, Szvoboda Helén, Serly nővérek, Sántha Hedvig Tóth Mariska, Vattay Georgine, Rácz Ilonka, Szilágyi Pálma, Göndöcs Irén, Reichenberger Sarolta, Beliczay nővérek, Wertheimstein Sarolta, Lederer Ilona, Róz Ilona, Szonnenfeld Alice, Márkné Olga, Boicz Helén, Giraud Vilma, Goldschmit Irén, Mandel Mariska, Lövinger Linka, Miskovszky nővérek, Potássy Helén.

Karzat: Nemes Imréné, Sternthal Sándorné, Erdélyi Károlyné, Mihely Adolfné, Bachó Istvánné, Klein Miksáné, Györfly Linka, Beliczay Irén, Kugler Mariska.

A »Tiszántúl«-t már városszerte olvassa a közönség párolgó thea ivása és izletes sonka szeletek evése közben; mikor a Fekete Sasból a legutolsó kocsi kigördül a legutolsó táncossal. Kigyűrtött ingmellel, szét ázott gallérral fardtan dül hátra akocsi párnáira és álmában már az új muzeumba járkál, melyet ma éjjel tánczoltak össze a Sasban Nagyvárad legszebb leányai, legesinosabb menyecskéi, legtánczosabb jogásza, legjobbkedvű fiatal emberei.

Iparos ifjak bálja.

Az iparos ifjak önk. köre vasárnap, e hó 10-én a »Zöldfa« szálloda nagytermében kedélyes táncmulatságot rendezett. A mulatságot a dalárda nyitotta meg Kalmár Illés karnagy vezetése alatt. Azután tánc következett. A négyeseket körülbelül 40—50 pár tánczolta. A zenét a jóhirű Rácz Jóska népzene-kara szolgáltatja egészen a hajnali órákig. A kedélyes mulatságon jelen voltak:

Asszonyok: Smirert Menyhértne, Krupka Szilveszterné, Dévald Mihályné, Szücs Jánosné, Sallay Ferenczné, Weisz Adolfné, Fekete Sámuelné, Tunyogi Józsefné, Korbíta Károlyné, Szabó Antalné, Heletzán Sándorné, özv. Groszman Lajosné.

Leányok: Guzman Mariska, Szabó Mariska, Novák Irma, Balogh Eszti, Koneczky nővérek, Korbíta Juliska, Mogyorós Mariska, Giszter Katicza, Tunyogi Vilma, Balogh Etelka, Padlec Vilma, Bodnár Vilma, Kőszegi Roza, Veisz Róza, Heizel Gizella, Tóth Juliska, Fekete nővérek.

Belényesi magyar kaszinó-bál.

Belényesben e hó 9-dikén tartották meg a legelíttebb bált; a magyar kaszinó-bált.

Nem nagy, de igen válogatott közönség jelent meg az ez alkalomra csinosan feldíszített városi vendéglő nagy termében, nemesak helyből, hanem a vidékről is. A fiatalság oly szakadatlan jó kedvvel s kitartással tánczolt, hogy még az öreg urak is kedvet kaptak s ők is részt vettek a tánczban. Csak reggel felé oszlott szét e kedves vidám társaság egy kellemesen eltöltött új emlékével gazdagabban.

Jelen voltak:

Asszonyok: Antal Agostonné, Beliczay Sándorné, Beliczay Elekné, Buder Nándorné, Csanády Jenőné (Vaskóh), Erdélyi Lászlóné, Ercei Istvánné, Fassie Tódorné, Fehér Andorné, dr. Grünwald Mórné, Grüner Simonné, Kovács Sándorné (Vaskóh), dr. Schvimmer Mártonné, Tóth Andorné, Tury Ignáczné.

Leányok: Antal Mariska, Flóra és Sylvia, Beliczay Bella és Ilonka, Buder Mariska, Csornai Mariska (Urszád), Fehér Olga (Vaskóh), Kovács Gizella és Mariska, Miliczter N., Sipos Irma, Grüner Ilona és Stiglicz Emma.

Nimródok mulatsága Szalárdon.

Kitűnően sikerült mulatságot rendezett a Szalárdi vadásztársaság f. hó 9-én Szalárdon a községháza nagytermében, mely ez alkalomra aggancsokkal, mindenféle vadászeszközzel s fényes galyakkal volt izlésesen felszítve.

Jelen voltak:

Asszonyok: Szathmáry-Király Andorné, özv. Vertán Lajosné, Kepes Nándorné, Beck Henrikné, dr. Hevessy Vilmosné, Surányi Lajosné, Fekete Kálmánné, dr. Friedmann Józsefné, Blága Gáborné, Biró Lászlóné, Cs. Nagy Józsefné, Beregi Pálné, Matócsy Imréné, Berger Gedeonné, Schwarcz Antalné, Sarkadi Axentné, Gotthard Vilmosné, Zalán Béláné, Szemerjai Lajosné, Berger Mórné.

Leányok: Vertán Marianne, Kepes Gizella, Beck nővérek, Biró nővérek, Braun Helén, Gyöngyössy Rózsika, Berger Irma, Szücs nővérek, Veres Ilona, Fekete Leona.

A négyeseket 32 pár táncolta Varga Lajos nagyváradi cigány tüzes muzsikája mellett.

T Á V I R A T O K.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

A bírósági fizetéseknel felszólal Mérey Lajos a törvényjavaslatok szerkesztésére szerződött kódifikátorok, Győry, Zsögöd, Sipőcz és Gaál munkáiról kimutatást követel. A tételt elfogadják.

Beruházások tételénél

Mérey Lajos a törvényszékek új elhelyezésének kérdését fejtegette. A tételt megszüavazták, úgy a többi tételt is végig. Következik

pénzügyi költségvetés.

(Délutáni fél 2 mult, az ellenzék hangosan zug. Láng Lajos előadó hóna alá kapja a paksamétáit és távozik.)

Berzeviczy Albert elnök a tárgyalást holnapra halasztja.

Albrecht kir. herceg sulyos beteg.

Budapest, febr. 8. (Saját tud. táv.) Albrecht főherceg állapotáról válságos távirati hírek érkeznek Arcoból. A főherceg tüdőgyuladást kapott s állapota nagyon rosszra fordult. Rainer főherceg tegnap utazott a beteghez. Jenő főherceg odaérkezését ma este várják. Mától fogva a béieg főherceg állapotáról hivatalos buletíneket fognak kiadni. Wiederhoffer tanárt táviratilag hívták meg Bécsből a beteghez.

Egy őrnagy királya ellen.

Budapest, febr. 11. (Saját tud. táv.) Rómából telegrafálják: Kiderült, hogy Dagli-Oddi őrnagy, aki a minap betört a Quirinálba s a király termeiben szitkozódott, nem örült. Mint maga bevallotta a fölött való fölháborodásában követte el cselekedetét, hogy a bankbotrányokkal szemben a király gyámoltalanságot tanu-

sított. Az őrnagy viselkedéséből azt következtetik, hogy az olasz hadsereget is nagyban megmértelyezte már a szocializmus.

Tisztelgés az államtitkárnál.

Budapest, febr. 11. (Saját tud. táv.)

Körös László a kereskedelmi miniszterium új államtitkárja ma foglalta el a hivatalát. Ez alkalomból a miniszterium tisztviselői testületileg tisztelegtek nála s a nevükben Schnierer Gyula min. tanácsos intézett hozzá beszédet.

A közoktatásügyi államtitkár.

Budapest, febr. 11. (Saját tud. táv.)

Megbízható forrás szerint a közoktatási államtitkár Zsilinszky Mihály zólyommegeyi főispán lesz. A kinevezés már legközelebb megtörténik.

Miniszterek igazolása.

Budapest, febr. 11. (Saját tud. táv.)

A képviselőház állandó igazoló-bizottsága a mai ülésén igazolt képviselőknek jelentette Erdélyi Sándor, Lukács László, Perczel Dezső és Dániel Ernő minisztereket.

A képviselőház munkarendje.

Budapest, febr. 11. (Saját tud. táv.)

A képviselőház holnapi ülésén a pénzügyi tárcza 1895. évi költségvetése lesz napirenden. A költségvetéshez eddig Molnár József és Bornemissza Lajos iratkoztak fel és jelentettek be határozati javaslatokat.

Az új német nagykövet.

Budapest, febr. 11. (Saját tudósítónk

táv.) Ratibor herceg az új budapesti német nagykövet ma érkezett Budapestre s mindjárt megkezdte látogatásait az arisztokrácia körében. A herceg nevével együtt Zichy Géza gróf palotájában lakik.

A Kontur-Stéger ügy.

Budapest, febr. 11. (Saját tud. táv.)

Kontur Béla ezredorvosnak kegyelem útján elengedték a hátralevő hét hónapi fogházbüntetését s ma szabadlábra is helyezték. Stéger Ubáld százados, akit korcsmai botrány miatt ítélte el a katonai bíróság, ma ugyanabba a czellába zárták, amelyből Kontur kiszabadult.

Cankov programja.

Budapest, febr. 11. (Saját tud. táv.)

Szófiából telegrafálják, hogy Cankov Dragán körlevelet küldött szét, amelynek legfőbb pontja az Oroszországgal való kibékülés lesz. A programot a liberális pártok valamennyi töredeke, Sztambulov híveit kivéve, alá fogják írni.

A német császár az orosz czárnál.

Budapest, febr. 10. (Saját tud. táv.)

Pétervári telegram szerint Miklós czár tegnap fogadta Vilmos császár küldöttjét, Egloffstein br. udvari marsalt, aki átnyújtotta a német császárnak a czári pár részére küldött nászajándékot, mely a porosz királyi porcellángyárban készített

asztali service-ból áll, a mely Nagy Frigyes korabeli modell szerint van előállítva.

Közgazdaság.

Biharvámegye löteny. biz. elnökétől.

30/95. szám.

A t. lótulajdonosok figyelmébe!

Van szerencsém a t. lótulajdonosok tudomására hozni, hogy:

Sarkadon f. évi április hó 1-én;
N.-Szalontán f. évi április hó 3-án;
Nagyváradon f. évi április hó 5-én

katonai lóvásár fog tartatni.

A vásárlandó lovak minőségére, korára s a t. lótulajdonosokat közelebből érdeklő adatokra nézve a községeknek megküldött hirdetemé-nyek adnak bővebb felvilágosítást.

Nagyvárad, 1895 febr. 9.

Wertheimstein Alfréd,
Biharvám. löteny, biz. elnök.

A budapesti értéktözsde.

Február 10.

A mai vasánapi magán-forgalomban az üzlet iránya szilárd volt. Jegyeztek: Osztrák hitelrészvényt 414.80—415.60, magyar hitelrészvényt 502.—503.50, magyar leszámítolóbanc részvényt 319.—322.—, rima-murányi részvényt 285.50—286.— villamos vasuti részvényt 343.——344.50, magyar jelzalog hitelbank részvényt 296.——291.50, magyar villamossági részvényt pedig 162.—50—164.50 forinton.

Zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 415.30 forinton.

A budapesti gabonatózsde.

Február 10. A gabonacsarnok ma zárva maradt.

Köszönet nyilvánítás.

Megrendült szívünk nagy bánatában — a felejthetetlen kedves halottunk fölött kifejezett őszinte igaz részvétért, mely sajtó szívünkre enyhítőleg hat, a város összes lakosságának, kiket a megboldogult oly őszintén szeretett, úgy a magam, mint szeretett családom nevében leg-hálásabb köszönetemet fejezem ki.

Nagyvárad, 1895. február 12.

Özv. Báró Gerliczy Félixné

41 1—1

sz. Kornis Luiza grófnő.

MEGHIVÁS.

A „Biharmegyei takarékpénztár”

NAGYVÁRADON

1895. február 26. napján d. e. 11 órakor

az intézet üzlethelyiségeiben

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. cz. részvényesek meghivatnak. *)

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentés.
 2. Az alapszabályok megváltoztatása.
 3. Egy igazgatósági tag megválasztása.
- Kelt Nagyváradon, 1895. február 10.

Az igazgatóság.

*) Figyelmeztetés az alapszabályok 46. §-ára. Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik három nappal a közgyűlést megelőzőleg legalább egy hó előtt saját nevére írt részvényeit a társaság pénztárába letenni.